

her i Forening skabt gode og nyttige populære Bøger, der ogsaa vil kunne læses med Udbytte af Fagmænd.

A. Hk.

Sveriges jordbruk vid 1900-talets början. Statistiskt kartverk, utarbetadt af WILHELM FLACH, H. JUHLIN-DANNFELT, GUSTAV SUNDBÄRG. Göteborg 1909. Zachrissons Boktryckeri Aktiebolag.

Landbruget i vort Naboland hinsides Sundet staar for Tiden i en stærk Udviklingsperiode. Ikke saaledes at forstaa, at Landbrugsbefolkningen øges paa de øvrige Erhvervsklassers Bekostning; ganske det modsatte er Tilfældet — i Sverige som i andre Kulturlande. Ja det synes endog, som om den almindelige Befolkningsforskydning bort fra Landbruget over mod de industrielle og kommercielle Erhverv i det sidste Slægtled har været særlig kraftig i Sverige. I Danmark levede i 1870 omtrent 52 % af Befolkningen af Landbrug, i 1901 kun 41 %; i Norge gik Landbrugsbefolkningens Andel af Totalbefolkningen tilbage fra 58 % i 1875 til 43 % i 1900; men i Sverige var den relative Tilbagegang i Landbrugsbefolkningen forholdsvis langt stærkere, fra omtrent 72 % i 1870 til kun 55 % i 1900.

Det vilde dog selvfølgelig være ganske urigtigt heri at se et Tegn paa Tilbagegang eller blot Stagnation i Jordbrugserhvervet som saadant. Det er tværtimod Landbrugets kraftige tekniske Udvikling der har muliggjort, at en stadig voksende Andel af Landets personelle Kræfter har kunnet undværes fra Jorddyrkningen og vandre over til Byerhvervene.

Trods Anvendelsen i stor Udstrækning af forbedrede Metoder, bedre Redskaber, fuldkomnere Maskiner, renere og bedre Udsæd, trods alle Fremskridt paa Husdyravlens og Mejeridriftens Omraade, er der dog selvfølgelig en vid Mark for Forbedringer, og der arbejdes fra inter-

her i Forening skabt gode og nyttige populære Bøger, der ogsaa vil kunne læses med Udbytte af Fagmænd.

A. Hk.

Sveriges jordbruk vid 1900-talets början. Statistiskt kartverk, utarbetadt af WILHELM FLACH, H. JUHLIN-DANNFELT, GUSTAV SUNDBÄRG. Göteborg 1909. Zachrissons Boktryckeri Aktiebolag.

Landbruget i vort Naboland hinsides Sundet staar for Tiden i en stærk Udviklingsperiode. Ikke saaledes at forstaa, at Landbrugsbefolkningen øges paa de øvrige Erhvervsklassers Bekostning; ganske det modsatte er Tilfældet — i Sverige som i andre Kulturlande. Ja det synes endog, som om den almindelige Befolkningsforskydning bort fra Landbruget over mod de industrielle og kommercielle Erhverv i det sidste Slægtled har været særlig kraftig i Sverige. I Danmark levede i 1870 omtrent 52 % af Befolkningen af Landbrug, i 1901 kun 41 %; i Norge gik Landbrugsbefolkningens Andel af Totalbefolkningen tilbage fra 58 % i 1875 til 43 % i 1900; men i Sverige var den relative Tilbagegang i Landbrugsbefolkningen forholdsvis langt stærkere, fra omtrent 72 % i 1870 til kun 55 % i 1900.

Det vilde dog selvfølgelig være ganske urigtigt heri at se et Tegn paa Tilbagegang eller blot Stagnation i Jordbrugserhvervet som saadant. Det er tværtimod Landbrugets kraftige tekniske Udvikling der har muliggjort, at en stadig voksende Andel af Landets personelle Kræfter har kunnet undværes fra Jorddyrkningen og vandre over til Byerhvervene.

Trods Anvendelsen i stor Udstrækning af forbedrede Metoder, bedre Redskaber, fuldkomnere Maskiner, renere og bedre Udsæd, trods alle Fremskridt paa Husdyravlens og Mejeridriftens Omraade, er der dog selvfølgelig en vid Mark for Forbedringer, og der arbejdes fra inter-

esseret Side i Sverige stærkt paa yderligere at vække Sansen for og udbrede Kendskabet til Landbrugets Standpunkt og Betydningen af dets fortsatte Udvikling i teknisk Henseende.

Som et Led i dette Oplysningsarbejde fremtræder det Værk, hvis Titel staar over disse Linjer. Det er et mægtigt Atlas i stort Folioformat, indeholdende henved 100 Kortplancher foruden over halvtredje hundrede Sider Tekst og Tabeller. Værkets Udarbejdelse skyldes et Triumvirat, d'Hrr. W. Flach, H. Juhlin-Dannfeldt og Gustav Sundbärg; dets Udgivelse er muliggjort ved en enkelt Mands, Hr. Moritz Fraenckels Offervillighed.

Hvad der i dette imponerende Værk fremstilles i Tal og Kartogrammer, er naturligvis først og fremmest alt, hvad der direkte vedrører selve Sveriges Løndhusholdning, men som Indledning hertil er optaget en Række Kortblade med tilhørende Tekst til Belysning af geologiske og meteorologiske Forhold samt nogle Hovedtræk af Landets Befolkningsstatistik.

Indenfor den egentlige Landbrugsafdeling er det i lige Grad de økonomiske og de sociale Tilstande, der er gjort til Genstand for Behandling. Klart og skarpt belyses den umaadelige Forskel mellem Landbrugets Vilkaar i de forskellige Egne af det vidtstrakte Land. Medens i Skaane og største Delen af Midtsveriges Herreder saa at sige al Jord er produktivt anvendt, er der uhyre Strækninger, især i Nordlands vestligste Del, hvor de ni Tiendele af Jorden eller endnu mere ligger unyttet hen. Og medens Kornproduktionen i disse vidtstrakte Egne er ganske ubetydelig — lige ned til 4 kg aarlig pr. Indbygger — naar den i mange Herreder, hvor Ler- og Kalkjorden er fremherskende (Østergötland, Södermannland, søndre Dalsland osv.) endog op til 17—1800 kg pr. Indbygger. Særlig Interesse har en Fremstilling af Mælkeproduktionen pr. Ko, der efter de i Aaret 1904 anstillede Undersøgelser varierer fra 824 kg aarlig i to Herreder i Norbottens län op til 3425 kg i Rönnebergs

Herred i Malmøhus län. Middeltallet for hele Landet er 1891 kg pr. Ko.

Medens største Delen af Kortene og Tabellerne alene tager Sigte paa at belyse den nuværende Tilstand, er der dog enkelte som illustrere de i Tidens Løb foregaaede Forandringer. Dette er saaledes Tilfældet med de Blade, der beskæftige sig med Jordernes Fordeling indenfor Ejerlavene og med Udskiftningen. Her er der for Lækkermunde blandt historiske Agronomer et Par herlige Plancher, illustrerende »tegskifte«, »storskifte« og »lagskifte« i Vestgötaby. Iøvrigt er det et Spørgsmaal, om ikke det historiske Synspunkt burde have været stærkere fremdraget ved Udarbejdelsen af Værket. Dettets pædagogiske Formaal vilde være vel tjent med, om der gaves Mulighed for at se den nuværende Tilstand paa Baggrund af en Række Billeder fra Fortiden.

Kortværkets Størrelse og Kostbarhed vil bevirke, at kun en mindre Kreds vil kunne drage direkte Nytte af det. Værket indeholder imidlertid en Mængde Talstof, som ikke er tilgængeligt andetsteds, og det vilde derfor være ønskeligt, om et passende Udvalg af Tabellerne, ledsaget af en forklarende og kommenterende Tekst, kunde blive udgivet som Særtryk i bekvemt Format og til overkommelig Pris.

Adolph Jensen.

Litteratur-Notitser.

— Som bekendt udgiver det kgl. Bibliothek (ved Dr. A. A. Bjørnbo) aarlig en Katalog over Nyerhvervelser af udenlandsk Litteratur ved Statens offentlige Biblioteker. Katalogen medtager foruden de tre store almindelige Biblioteker, det kgl., Universitetsbiblioteket og og Statsbiblioteket i Aarhus, tillige Erhvervelser ved ikke